

nizao lijepih refleksija, pobuda za moralan, religiozan život, a sve to izvodi iz raznih dogagjaja, iz djela pojedinih lica.

Djelo preporučujemo. Da je u knjizi možda koja slika iz sv. zemlje, tek pripadom pripominjemo, mislimo, da bi to vrlo zanimalo odregjeni krug čitalaca.

Joseph Kardinal Hergenröther's: Handbuch der allgemeinen Kirchengeschichte. Vierte Auflage, neu bearbeitet von Dr. I. P. Kirsch. 3 sveska. 1902. 1904. 1909. str. XIII—722. XI—1104. XII—1175.

Poznata je ova vrstna, jedina od novijih oveća, crkvena povjest kardinala Hergenröthera.

Prvi svezak nosi naslov: Crkva u antikom kulturnom svijetu, drugi: Crkva kao voditeljica zapadnoga društva, a treći: Crkva iza raspada religioznog jedinstva na zapadu i proširenje kršćanstva u evropskim djelovima svijeta i izvan. Ta crkvena povjest siže do u prve godine vladavine Pija X.

Ovdje bi htio da istaknem osobito dvije prednosti toga djela. Ponajprije, što je na čelu svakog ovećega odsjeka spomenuta specijalna literatura za dotični odsjek i to u vrlo obilnoj mjeri. Time je olakoćen posao onome, koji bi htio koje pojedino pitanje u crkv. povjesti opširnije proučiti. Zatim što je raznolik život Crkve prikazan u stvarnim i kronološki jedinstvenim kraćim odsjecima.

Još će izaći jedan suplementum, koji će donijeti kronološki pregled i nadopunjeke.

E. Vacandard: Études de critique et d'histoire religieuse. Deuxième serie. Paris,

Lecoffre-Gabalda, 1910. str. 308, cijena Fr. 3'50.

U toj drugoj seriji V. obradjuje zanimiva pitanja. „Formalna uredba Crkve po Kristu“ je odgovor na Loisyjeva izazivanja. „Porijetlo sakramentalne ispovijedi“ je svakako savremeno pitanje. Neće se svi složiti sa V. kad kaže, da Didahe IV. 14, XIV. 1, ne govori o sakramentalnoj nego ritualnoj ispovijedi. Zanimivo je obradjeno „Pitanje o vojnoj službi kršćana u prvim vijekovima“. Zatim raspravlja o „pitanju duše ženâ i mâconski koncil“ i o „herezi Albigenza za vrijeme Inocenta III. Osobito je važna zadnja studija o naravi vlasti Crkve s obzirom na kaznu (la nature du pouvoir coercitif de l'Église). Po njem se vlast koercitivna Crkve sastoji u aplikaciji duhovnih kazna. Proti tom nazoru ustalo se sa mnogo strana. — Sve su ove rasprave izašle u raznim franc. časopisima.

Sadržaj je prve sveske ovaj: Porijetlo simbola apoštolskog, porijetlo crkvenog celibata, izbori biskupa za Merovingâ, osuda Galileja i t. d.

August Sträter S. I.: Praktische Winke für den Bau u. die Einrichtung von einfachen Kirchen u. Pfarrhäusern nebst einigen Bemerkungen über Pensionate und Krankenhäuser. Fredebeul u. Koenen, Essen-Ruhr 1909. str. 108, cijena K 1'32.

U 52. broju „Katol. lista“ od g. 1909. tuži se veleč. gosp. Mrakužić, da se „u nas slabo umjetnički a često i nespretno grade i obnavljaju crkve“.

Nedavno je izašla pod gornjim naslovom knjižica, koja je sasma praktičke naravi s obzirom na gradnju, obnovu i uređenje crkve

na selu. U njoj imade u glavnom sve što je potrebno znati, da se lijepo i svrsi shodno sagradi nova ili obnovi stara crkva. Sam autor u uvodu kaže, da je sve što se u toj knjižici nalazi plod mnogogodišnjeg iskustva i opažanja. U pet poglavlja govori Sträter o pripremi za gradnju crkve, o samoj gradnji crkve, o pojedinim djelovima gradjevine (kor, toranj, portal, munjovod i t. d.), o povećanju i obnovi crkve (glavni žrtvenik, prozori, rasvjeta, popovijedaonica, ispovijedaonica, zvona i t. d.) o sakristiji i njenom uređenju i o gradnji župnog stana. Cijela je knjižica skup praktičkih savjeta, te je svakome, koji se tim bavi za preporučiti, a osobito tako dugo, dok se na teološkom fakultetu u Zagrebu ne uspostavi tečaj za crkvenu gradjevnu umjetnost.

E. I. L.

Česky slovník bohovědný. Raduje nas svaki korak na teološkom polju u svijetu uopće, a napose u nas Slovjena. Tako smo s veseljem dočekali i pozdravili taj češki leksikon, prvi među Slovjenima. Uregjuju ga dr. J. Tumpach i dr. A. Podlaha. Imena tih učenjaka dobro su poznata. Dosele je izišlo šest sveski, a sviju će biti kojih osamdeset i priznajemo, da je djelo na dostojnoj visini, da bazira na dobroj osnovi, da obragjuje sve strane bogoslovlja, koliko po zamisli dopušta prostor i traži važnost predmeta i stvari. „Česky slovník bohovědný“ obzire se i na slovjensku bogoslovsku literaturu, donosi slika, ilustracije i karte, a sve je to znamenito i korisno. Redaktori su okupili lijep broj saradnika, imena mnoga već su stekla dobar glas u znanstvenom svijetu. Rječnik

nije onako na široko zasnovan i ne obragjuje stvari onako obsežno, kako možda neka djela njemačka i francuska, ali ne propušta ništa vrijedno spomena, a navodi iz slovjenskog svijeta neke životopise, što ih nema u neslovjenskih enciklopedija. Djelo se pretplaćuje po 5 svezaka za 7 K, a novac se šalje na administraciju Ćirilo-Methodijske tiskare V. Kotrba, Prag II. 200.

Dr. Benediktus Sauter O. S. B.: Die Sonntagsschule des Herrn oder die Sonn und Feiertagsevangelien des Kirchenjahres. Erster Band: Die Sonntagsevangelien. 2. izd. Herder, Freiburg i Beč, 1909. str. VIII—442, cijena K 4:56, vezano K 5:56.

Nedjeljna škola Gospoda je tumačenje evanđelja, koja se čitaju nedjelom i blagdanima a pisana je sasama u duhu svetoga pisma. Prvi svezak obradjuje nedjelna evanđelja od prve nedjele u adventu do 24. i zadnje nedjele po Duhovima. A pisana je ta nedjelna škola, kako se napominje, za svećenike i laike, za učene i neuke. Cijelo je djelo pisano u dijalogu, gdje razgovaraju učitelj i učenik.

Sleumer: Index Romanus. Pilmeyer, Osnabrück. 4. izd. 1909. cijena M 1:50.

U uvodu raspravlja pisac principijelno i historijski o zabranjenim po Crkvi knjigama i dodaje u njemačkom prijevodu općenita pravila Leona XIII. Zatim nabraja sva njemačka djela kao i znamenitija djela pisana na drugim jezicima, koja stoje na indeksu od g. 1750. U dodatku sabrani su naslovi sviju onih djela, koja su došla na indeks od jeseni god. 1907. do 1. studena 1909. Svakako vrlo praktična knjiga.